

Anna Strojna-Krzystanek

Biblioteka Politechniki Krakowskiej

e-mail: strojna@biblos.pk.edu.pl

ORCID: 0000-0003-1690-1543

Proweniencja w kolekcji Lwowiana Biblioteki Politechniki Krakowskiej

Abstrakt: Z najstarszego księgozbioru Biblioteki Politechniki Krakowskiej wydzielono pięć kolekcji. Jedną z nich jest kolekcja Lwowiana, w skład której wchodzi publikacje dotyczące Lwowa lub wydane w tym mieście. W pierwszej części autorka prezentuje wszystkie rodzaje proveniencji występujących w tej kolekcji, w drugiej skupia się wyłącznie na proveniencjach w formie odręcznych podpisów. Stanowią one pretekst do krótkiego przedstawienia postaci poprzednich właścicieli książek oraz zachętę dla czytelnika do zgłębienia ich biografii.

Słowa kluczowe: Biblioteka Politechniki Krakowskiej. Consortium of European Research Libraries. Grupa robocza. Kolekcje. Lwowiana. Proweniencje. Znaki własnościowe

Historia ludzi, księgozbiorów i bibliotek zapisana jest w proveniencjach. Utrwalane były one już na najstarszych materiałach (Cubrzyńska-Leonarczyk, 2017, s. 466) i ewoluowały wraz ze zmianą formy przekazu informacji pisanej, począwszy od odręcznie pisanych znaków na tabliczkach glinianych, a skończywszy na pieczętkach tuszowych. Jednak najbardziej znanym ich rodzajem jest ekslibris, który powstał specjalnie w celu oznaczenia własności. Mimo że zapiski proveniencyjne występowały w różnych formach graficznych, ich funkcja nie zmieniała się. Umieszczano je na książkach w celu ochrony księgozbiorów przed kradzieżą, a także sygnowania własności danej osoby, rodziny czy instytucji.

Dla badaczy czytelnictwa, historii książki i bibliotek duże znaczenie mają nie tylko znaki własnościowe, ale również notatki, nalepki sygnaturowe, akcesyjne, znakowanie opraw danych kolekcji, pełniące pośrednio funkcje znaków proveniencyjnych.

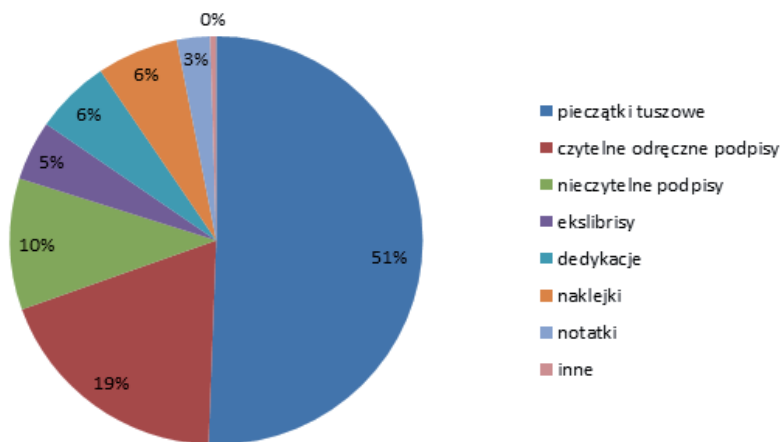
W Polsce prekursorem badań znaków własnościowych był Kazimierz Piekarski, który w latach dwudziestych XX w. stworzył warsztat do badań dawnej książki. Wybuch II wojny światowej spowodował zmianę kierunku badań nad proveniencjami, gdyż materiał źródłowy został w dużej mierze zniszczony albo rozproszony. Badacze książek podjęli trud poszukiwania zagubionych ksiąg, księgozbiorów, prowadzenia prac rejestracyjnych i dokumentacyjnych w bibliotekach polskich i obcych. Dlatego po 1945 r. prace badawcze nad proveniencjami w pierwszym rzędzie dotyczyły najcenniejszych zbiorów. Starodruki stały się przedmiotem studiów m.in. Bronisława Kocowskiego i Marii Sipayło (Pidłypczak-Majerowicz, 2005). Stan badań proveniencji druków dziewiętnasto- i dwudziestowiecznych przedstawia się zupełnie inaczej. Po II wojnie światowej w dużych ośrodkach naukowych tworzono kartoteki znaków własnościowych druków dziewiętnasto- i dwudziestowiecznych, często jednak dostęp do nich jest ograniczony.

Badania znaków proveniencyjnych w księgozbiorach znajdujących się w Bibliotece Politechniki Krakowskiej nie były dotąd prowadzone. W 2010 r. w roczniku „Biblioteka” opublikowana została praca Agnieszki Górskiej pt. *Lwowiana w zbiorach Biblioteki Politechniki Krakowskiej. Analiza najstarszych inwentarzy przybytków (1946–1961)*. Autorka na podstawie inwentarzy z lat 1946–1961 sporządziła listę książek wydanych we Lwowie, które zapoczątkowały tworzenie kolekcji Lwowiana. Opracowanie to stało się impulsem do prac nad usystematyzowaniem zbiorów własnych – rozpoczęto je w 2013 r. Z najstarszego księgozbioru wydzielono pięć kolekcji. Do Cracoviany trafiły książki wydane w Krakowie lub tematycznie związane z tym miastem. Podobny klucz przyjęto dla Lwowiany. Pozostałe publikacje, których w bezpośredni sposób nie można było powiązać ani z Krakowem, ani ze Lwowem, weszły w skład trzech pozostałych kolekcji: Druki polskie i obce wydane do roku 1918; Druki polskie wydane w latach 1919–1945 i Druki obce wydane w latach 1919–1945.

Wszystkie książki ze starego księgozbioru sprawdzono z autopsji i w ten sposób skorygowano ilościową zawartość utworzonych kolekcji, w tym również Lwowiany. Zmieniono także zasady kwalifikacji książek do tej kolekcji. Muszą one spełnić warunek dotyczący zakresu terytorialnego i chronologicznego, czyli tematycznie odnosić się do Lwowa lub być opublikowane w tym mieście do roku 1945. Lwowiana ma cha-

rakter otwarty. Ciągłe poszerzana jest o pozycje, zazwyczaj pozyskane z darów, spełniające przedstawione wcześniej warunki. Stan kolekcji na dzień 1 maja 2018 r. liczył 784 tytuły druków zwartych. Zasięg chronologiczny dokumentów obejmuje lata 1864–1939, poza jednym wyjątkiem. Jest nim starodruk pochodzący z 1747 r. autorstwa miecznikowicza braclawickiego Ignacego Bogatko pt. *Scientia artium militarium architecturam pyrotechnicam, tacticam, polemicam, perspectivam complectens sive lectiones mathematicae* [...]. Książka została wydana w lwowskiej drukarni jezuickiej, z adresem: Leopoli, Typis Collegij [!] Societatis Jesu (E XIII 206) i traktuje o sztuce militarnej. Lwowska bogaty zbiór nie tylko książek technicznych, ale także dzieł dotyczących historii Polski i świata, historii sztuki, malarstwa, ponadto przewodników turystycznych, utworów literackich polskich i zagranicznych.

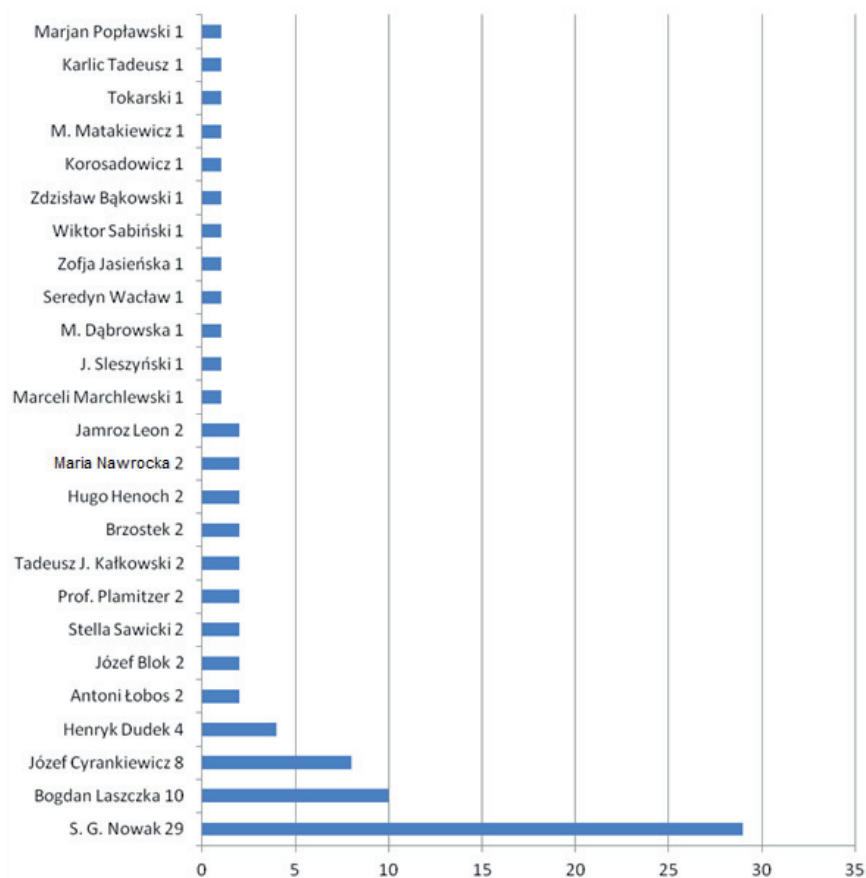
W Lwowie odnotowujemy 424 proveniencje w 329 egzemplarzach spośród 784 wchodzących w skład całej kolekcji. Najwięcej jest ich w formie pieczętek tuszowych (214), a w dalszej kolejności: czytelne odręczne podpisy (81), nieczytelne podpisy (44), naklejki (27), dedykacje (25), ekslibrisy (20), notatki (11), inne (2) (wykres 1).

Wykres 1. Udział procentowy proveniencji w kolekcji Lwowska
Źródło: Opracowanie własne.

W artykule skupiono się wyłącznie na charakterystyce proveniencji w formie odręcznych podpisów występujących w kolekcji Lwowska. Stanowią one pretekst do krótkiego przedstawienia postaci poprzednich właścicieli książek oraz zachętę dla czytelnika do zgłębienia ich biografii. Spośród 125 proveniencji napisanych odręcznie odczytano 81, pozostałe 44 zakwalifikowano do podpisów nieczytelnych. Wszystkie

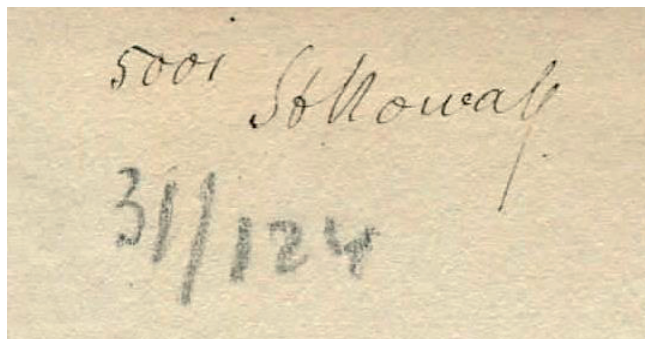
książki, na których widnieją proveniencje w postaci czytelnych odręcznych podpisów, zostały wydane we Lwowie.

Wykres 2. Wykaz odręcznych podpisów w kolekcji Lwowiana wraz z liczbą egzemplarzy, na których się znajdują

Źródło: Opracowanie własne.

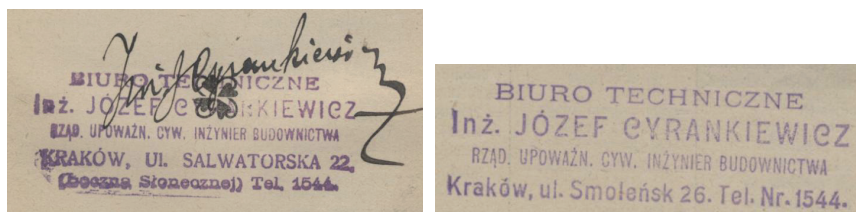
Biblioteka Politechniki Krakowskiej posiada 29 egzemplarzy z odręcznym podpisem „S.G. Nowak”. Kim była ta postać? Zapiska proveniencyjna zawiera odręczny podpis i liczbę porządkową. Jeśli może ona sugerować kolejność w księgozbiornie, to z pewnością kolekcja S.G. Nowaka była liczna, gdyż największa liczba to 5001 (fot. 1).

Fot. 1. Odręczny podpis S.G. Nowaka wraz z numerem
Źródło: (Reymont, 1927, wyklejka).

Wszystkie znaki zostały umieszczone na wyklejkach książek z kategorii literatura piękna. Woluminy z tą proveniencją to egzemplarze serii „Biblioteka Laureatów Nobla”. Nie wiadomo, czy omawiany księgozbiór składał się tylko z beletrystyki, ale nawet ten jego fragment sugeruje, że właściciel był pasjonatem i kolekcjonerem literatury pięknej.

Kolejną osobą, której proveniencje znajdują się w Bibliotece Politechniki Krakowskiej, jest Józef Cyrankiewicz (1881–1939), inżynier geodeta, ojciec Józefa Adama Zygmunta Cyrankiewicza, znanego socjalisty i komunisty (Reuter), w czasach PRL-u wieloletniego premiera oraz przewodniczącego Rady Państwa (*Encyklopedia PWN*). Ze źródeł wiadomo, że J. Cyrankiewicz senior mieszkał z rodziną w Krakowie, blisko Błoń, a widniejące na jego znakach własnościowych ulice Salwatorska i Smoleńsk znajdowały się blisko tego parku miejskiego. Potwierdzały to informacje, iż książki będące w posiadaniu Biblioteki Politechniki Krakowskiej były jego własnością (fot. 2).

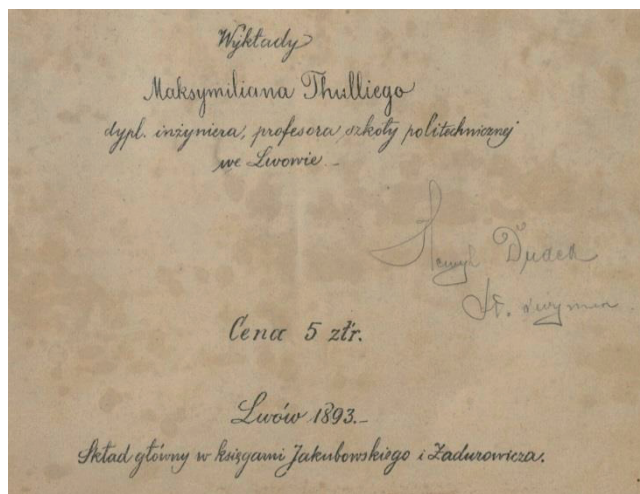
Fot. 2. Dwie pieczętki Józefa Cyrankiewicza seniora z różnymi miejscami zamieszkania i jego odręczny podpis
Źródło: (Skwarczyński, 1925, strona tytułowa i 1 strona tekstu).

Odręczna proveniencja „inż. J. Cyrankiewicz” znajduje się na 8 książkach. Ich autorami w większości są profesorowie Politechniki

Lwowskiej, zaś tematyka obejmuje nauki techniczne i budownictwo. Na dwóch egzemplarzach oprócz podpisu: „J. Cyrankiewicz” znajduje się inna proveniencja: „KOSTIUK i POLAK Introligatornia Lwów, ul. Batorego 28”, w formie naklejki.

Wśród znaków własnościowych w kolekcji pojawia się odręczny podpis Henryka Dudka. Prawdopodobnie chodzi o urodzonego w 1878 r. Henryka Franciszka Ksawerego Dudka – absolwenta Politechniki Lwowskiej, związanego z Krakowem inżyniera i urzędnika ministerialnego, wiceministra w Ministerstwie Robót Publicznych, autora wielu publikacji w „Czasopiśmie Technicznym”. W latach 1906–1913 zdobywał doświadczenie inżynierskie, podróżując po Europie. Wykorzystał je podczas I wojny światowej, kiedy jako porucznik budował drogi w Serbii, Czarnogórze i Albanii (Czy, 1938, s. 154).

Znaki własnościowe H. Dudka w formie odręcznych podpisów występują na czterech egzemplarzach. Ten znak widniejący na książce *Mosty blaszane. Wykłady Maksymiliana Thulliego* (Lwów 1893) potwierdza, że jej właściciel był związany z Lwowem (fot. 3). Książka jest bowiem odbitką litograficzną wykładów profesora Politechniki Lwowskiej, adresowanych do studentów tej uczelni. Publikacja pochodzi z roku 1893, a pobyt H. Dudka na uczelni lwowskiej można datować między 1896 a 1901 r.

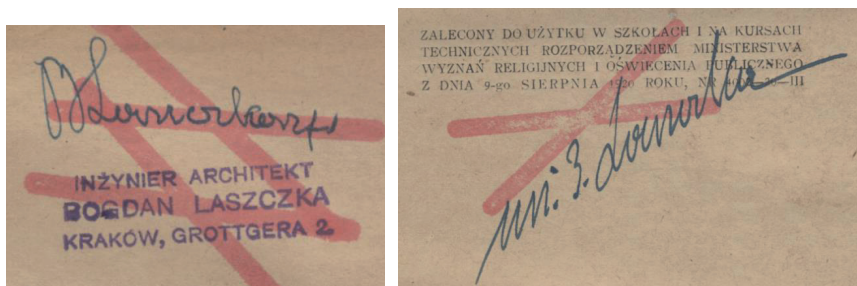
Fot. 3. Odręczny podpis Henryka Dudka na stronie tytułowej
Źródło: (M. Thullie, 1893, strona tytułowa).

W zbiorach Biblioteki Politechniki Krakowskiej znajduje się wiele innych proveniencji osób prywatnych, postaci fascynujących, choć ich

prace zostały przyćmione przez dokonania sławniejszych przodków. Taką postacią jest architekt Bogdan Laszczka (1898–1977), syn jednego z najwybitniejszych rzeźbiarzy i ceramików Młodej Polski, znanego profesora i rektora Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, Konstantego Laszczki.

B. Laszczka studiował na Wydziale Architektury Politechniki Lwowskiej i na Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Doświadczenie zawodowe zdobywał u boku takich osobistości, jak Adolf Szyszko-Bohusz, Tadeusz Stryeński, Franciszek Mączyński czy Wacław Krzyżanowski. Od 1938 r. do wybuchu II wojny światowej był wiceprezesem katowickiego oddziału SARP-u (Borowik, 2017, s. 79–80), a po wojnie jego członkiem (Bogdan, 2016). W kolekcji Lwowska znajduje się 10 egzemplarzy, na których widnieją jego odręczne podpisy (fot. 4).

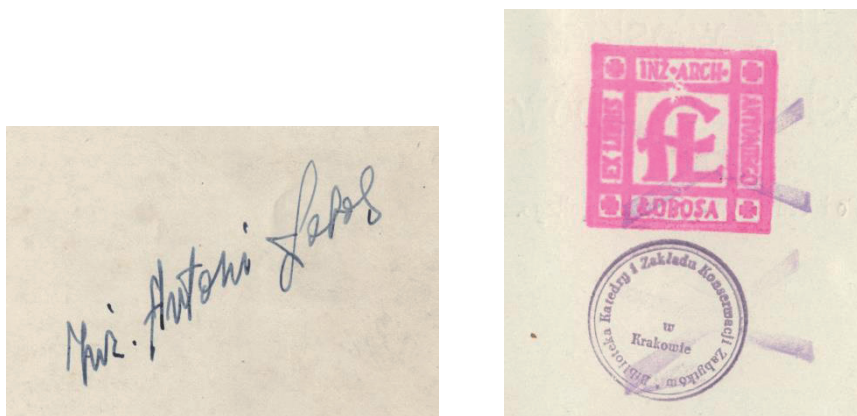
Fot. 4. Odręczne podpisy i pieczętka Bogdana Laszczki

Źródło: (Bryła, 1924, wyklejka, strona tytułowa).

Krzysztof Wierzbiański, reżyser i scenarzysta, a prywatnie siostrzeniec B. Laszczki, przekazał cenne informacje na temat biblioteki swojego wuja – zgromadził on wiele książek, które służyły mu w pracy zawodowej. Po śmierci B. Laszczki dysponentem całego majątku została jego druga żona, która sprzedała lub darowała księgozbiór bibliotece Stowarzyszenia Architektów Polskich w Warszawie. Dar ten jest o tyle prawdopodobny, że B. Laszczka po II wojnie światowej był członkiem tej organizacji (Bogdan, 2016). W zbiorach Biblioteki Politechniki Krakowskiej książki z jego proveniencją znalazły się w roku 2006, po przekazaniu ich właśnie przez Stowarzyszenie Architektów Polskich. Na wszystkich woluminach z proveniencją „Bogdan Laszczka” widnieje pieczętka: „Stowarzyszenie Architektów Polskich Oddział Kraków. Dar”.

Studentem Wydziału Architektury Politechniki Lwowskiej współpracującym z A. Szyszko-Bohuszem był również Antoni Michał Łobos. Ten urodzony w 1903 r. architekt i konserwator zabytków należał do lwowskiego oddziału Stowarzyszenia Architektów Polskich. Zmarł śmiercią

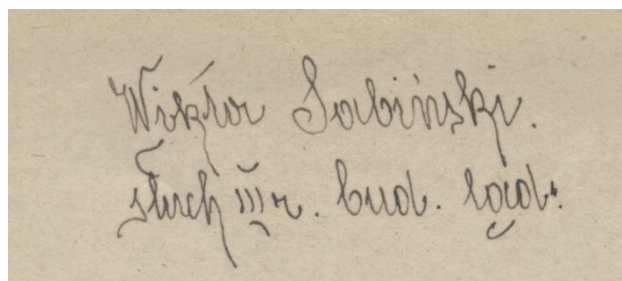
tragiczną w roku 1945 (Derwojed, 1993, s. 173). W zbiorach Biblioteki Politechniki Krakowskiej odręczny podpis A.M. Łobosa znajduje się na dwóch egzemplarzach, jest tam również jego ekslibris oraz pieczętka „Biblioteka Katedry i Zakładu Konserwacji Zabytków” (fot. 5).

5. Odręczny podpis, exlibris inż. Antoniego Łobosa oraz pieczętka „Biblioteka Katedry i Zakładu Konserwacji Zabytków”

Źródło: (Rolla (red.), ca 1900, strona tytułowa i redakcyjna).

Kolejną postacią związaną ze Stowarzyszeniem Architektów Polskich był Wiktor Sabiński (1885–1969) (*Wiktor*). Jego proveniencja widnieje na jednym egzemplarzu w kolekcji Biblioteki Politechniki Krakowskiej. Z innych znaków własnościowych znajdujących się na tym woluminie dowiadujemy się, że W. Sabiński studiował budownictwo lądowe (fot. 6).

Fot. 6. Odręczny podpis Wiktora Sabińskiego

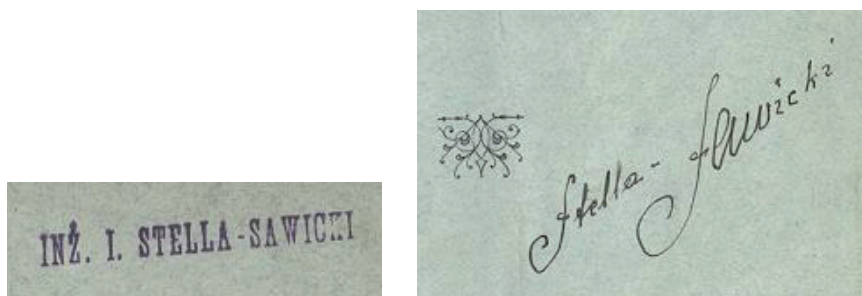
Źródło: (Thullie, 1902, wyklejka).

Postacią szczególnie zasłużoną dla Politechniki Krakowskiej był jeden z jej założycieli, Izydor Stella-Sawicki (1881–1957). Urodził się we

Lwowie, studiował na tamtejszej politechnice, którą ukończył w 1904 r., uzyskując tytuł inżyniera. Został asystentem na tej uczelni w Katedrze Mostów. Do roku 1918 pracował i dokształcał się we Lwowie, a po odzyskaniu przez Polskę niepodległości wyjechał do Kielc, gdzie pełnił obowiązki naczelnika Oddziału Wodnego. W 1921 r. został wykładowcą na Akademii Górniczej, następnie Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. W latach 1937–1939 był dziekanem Wydziału Hutniczego. W pełni poświęcił się pracy dydaktycznej i naukowej, którą przerwał wybuch II wojny światowej. Po 1945 r. powrócił na uczelnię, jednocześnie podejmując działania zmierzające do utworzenia w Krakowie szkoły politechnicznej. Został założycielem i pierwszym rektorem Politechniki Krakowskiej. Zmarł w 1957 r., pozostawiając po sobie duży dorobek naukowy (Ciesielski, Tyńska).

W Bibliotece Politechniki Krakowskiej znajdują się 2 książki, na których widnieje odręczny podpis I. Stelli-Sawickiego (fot. 7). Są niezwykle istotne, gdyż potwierdzają jedną z krążących o nim anegdot. Bardzo nie lubił swojego imienia, dlatego często przedstawiał się jako Stella Sawicki, co wielu mylnie odczytywało jako imię i nazwisko (Ciesielski, Tyńska).

Fot. 7. Pieczętka oraz odręczny podpis Izydora Stelli-Sawickiego
Źródło: (Aleksandrowicz, 1902, strona tytułowa).

W zbiorach Biblioteki Politechniki Krakowskiej są również książki ze znakiem własnościowym profesorów związanych z Politechniką Lwowską: Antoniego Karola Plamitzera (1889–1954) i Maksymiliana Matakiewicza (1875–1940). A.K. Plamitzer w pracy naukowej skupiał się głównie na zagadnieniach geometrii wykreślnej. Tuż przed zakończeniem II wojny światowej zaangażował się w prace obejmujące organizację nowego ośrodka naukowego – Politechniki Śląskiej z siedzibą w Krakowie. Kiedy ostatecznie uczelnia została przeniesiona do Gliwic, pozostał w Krakowie, obejmując funkcję kierownika katedr na Akademii Górniczo-Hutniczej.

Na dwóch egzemplarzach, oprócz dedykacji dla A.K. Plamitzera, znajduje się odręczny dopisek: „Dar prof. Plamitzer”, co może sugerować sposób nabycia książek przez następnego właściciela.

Kolejną osobą związaną z lwowską uczelnią techniczną był hydrotechnik M. Matakiewicz. Jego bogaty dorobek naukowy obejmuje ponad 1500 artykułów na temat hydrauliki, budownictwa wodnego i robót publicznych. Był autorem wielu podręczników akademickich. Poza pracą dydaktyczną skupiał się na działalności społeczno-politycznej.

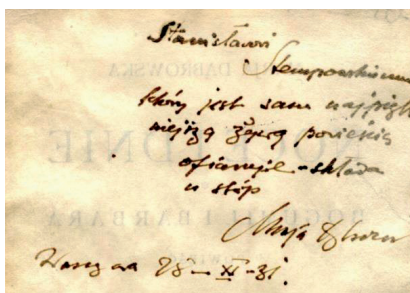
Posiadamy jeden egzemplarz z jego odręczną proveniencją oraz odbitą pieczętką: „Związek Studentów Inżynierii przy A. G. w Krakowie”. Jest to ślad wskazujący na sposób nabycia książki przez Bibliotekę Politechniki Krakowskiej. Najprawdopodobniej trafiła tu wraz z częścią księgozbioru wydzielonego ze zbiorów Akademii Górniczej, przekazanych Politechnice na początku jej istnienia.

W podobny sposób kolekcję zasilila książka *Geometrya. Podręcznik dla szkół średnich. Cz. 1 i 2, Planimetrya. Stereometrya* Antoniego Łomnickiego. Świadczy o tym pieczętką „Bibliotheca Jagellonica Dublet”, znajdująca się na tym egzemplarzu. W pierwszych latach funkcjonowania Biblioteki Politechniki Krakowskiej część księgozbioru stanowiły książki przekazane z dubletów Biblioteki Jagiellońskiej. Poprzez odręczny podpis na woluminie: „J. Sleszyński” wiadomo, do kogo należał. Jan Sleszyński (1854–1931) był polskim logikiem i matematykiem, początkowo związanym z ośrodkiem naukowym w Odessie. Po I wojnie światowej objął katedrę matematyki na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie jako profesor zwyczajny matematyki i logiki. Pracował tam do 1924 r. Na wspomnianym egzemplarzu widnieje dedykacja od A. Łomnickiego: „P. Prof. Sleszyńskiemu z wyrazami głębokiego poważania autor” oraz pieczętką: „Księgarnia i skład nut K. Wojnara wł. M. Skulska Kraków Szewska 20”.

W przypadku wątpliwości względem osoby właściciela książki przydatna może być jej analiza tematyczna, która pozwala na sprawdzenie, czy zakres tematyczny książki pokrywa się z zagadnieniami związanymi z pracą zawodową lub zainteresowaniami domniemanego właściciela. Dokonując takiej analizy, autorka artykułu przypisała własność dwóch pozycji Tadeuszowi Kałkowskiemu, znanemu numizmatykowi. Urodził się w 1899 r. Kamionce Strumiłowej w pobliżu Lwowa, był absolwentem Politechniki Lwowskiej, inżynierem komunikacji. Tematyka książek, na których jest jego proveniencja, dotyczy inżynierii kolejowej. Ponadto na jednym egzemplarzu obok podpisu umieszczona jest data 1924, co mniej więcej pokrywa się z okresem studiów T. Kałkowskiego.

Podobna sytuacja dotyczyła Marcelego Marchlewskiego. Tematyka książki *Owady krajowe. Przewodnik do określania rzędów, rodzin i rodzajów* sugerowała, że odręczny na niej podpis należał do założyciela i pierwszego nieformalnego dyrektora Tatrzańskiego Parku Narodowego, pasjonata flory i leśnika (*Wybiórcze*).

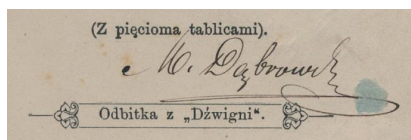
Odręczny podpis „M. Dąbrowska”, widniejący na książce *Zamek krzyżacki w Malborku dziś a przed pięciuset laty*, w sposób naturalny kojarzy się z Marią Dąbrowską, wybitną dwudziestowieczną powieściopisarką. Po porównaniu proweniencji na tym egzemplarzu z autografem znajdującym się w Muzeum Marii Dąbrowskiej autorka artykułu doszła do wniosku, że jest to tylko przypadkowa zbieżność personaliów (fot. 8, 9).

Fot. 8. Odręczna dedykacja Marii Dąbrowskiej dla Stanisława Stempowskiego na I tomie pierwszego wydania *Nocy i dni*

Źródło: (Dąbrowska, 1932, wyklejka).

Biblioteka Muzeum Literatury, nr inw. 2263

Fot. 9. Odręczny podpis na egzemplarzu z księgozbioru BPK

Źródło: (Moraczewski, 1882, strona tytułowa).

Odręcznie napisane proweniencje, o których właścicielach nic nie wiadomo, to: Brzostek, Hugo Henoch, Jamroz Leon, Maria Nawrocka, Sereżyn Waclaw, Zofja Jasińska, Zdzisław Bąkowski, Korosadowicz, Karlic Tadeusz, Marjan Popławski, Tokarski. Wiele pozostaje zatem do zbadania.

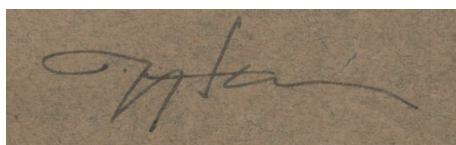
W polskich bibliotekach istnieje wiele baz z proweniencjami, jednak w większości mają one ograniczony charakter, co uniemożliwia ich pełne wykorzystanie¹.

W 2016 r. kilka polskich bibliotek naukowych, którym przewodzi Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich oraz Consortium of

¹ Bazy znaków własnościowych tworzą m.in.: Biblioteka Jagiellońska, Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, biblioteki uniwersyteckie we Wrocławiu, Poznaniu (Wieniec) i Warszawie.

European Research Libraries², powołało do życia grupę roboczo nazwaną Polską Grupą Proweniencyjną. Grupa ta pracuje nad ustaleniem zasad stworzenia i funkcjonowania ogólnopolskiej bazy proveniencji, gdzie gromadzone będą dane o proveniencjach nie tylko starych druków, ale również druków dziewiętnastowiecznych. Oprócz znaków własnościowych ma zawierać bibliografię stanowiącą warsztat i pomoc dla osób katalogujących zbiory specjalne oraz wiele innych narzędzi pomocniczych. Takie rozwiązanie jest oczekiwane przez środowisko bibliotekarzy i bibliofilów, ponieważ pomoże scalić rozproszone informacje o znakach własnościowych, tworząc podstawę do dalszych badań i opracowań.

Rozwój technologiczny wymusił na większości ośrodków kultury, w tym na bibliotekach, zmianę sposobu ewidencji, prezentacji zasobów oraz opracowania formalnego dokumentów. W przypadku Biblioteki Politechniki Krakowskiej zmiany dotyczą głównie procesu cyfryzacji zbiorów i zapisu odręcznych znaków własnościowych w polach lokalnych, co do tej pory nie było praktykowane. Ze względu na rosnące możliwości rozpoznania znaków własnościowych w przyszłości, do rekordów książek z kolekcji wpisuje się nawet te, które dzisiaj pozostają nieodczytane (fot. 10).

Egzemplarze	Uwagi	Szczegóły nabycia
Odb.: "Czasopismo Techniczne".		
II-31967 1. [na okł. nieczytelny podpis].		
Do udostępnienia na zewnątrz.		

Fot. 10. Nieczytelna proveniencja i jej zapis w polu uwag w programie KOHA
Źródło: (Pawlewski, 1905, strona tytułowa; *Koha*).

Z całą pewnością będą temu służyć narzędzia wyszukiwawcze, jakie Biblioteka Politechniki Krakowskiej stworzy po wprowadzeniu do systemu Koha kolekcji Druki polskie i obce wydane do roku 1918.

² Consortium of European Research Libraries udostępnia bibliotekom badawczym zasoby i ekspertyzy w celu poprawy dostępu do europejskiego dziedzictwa drukowanego oraz jego eksploatacji i konserwacji (*About*, 2013).

Literatura

- About CERL (2013). Pobrane z: <https://www.cerl.org/about/main> (25.01.2018).
- Aleksandrowicz, S. (1902). *Wodociąg lwowski*. Lwów: [b.w.].
- Laszcza, B. (2016). W: Pamięci architektów polskich. Pobrane z: http://www.inmemoriam.architektsarp.pl/pokaz/bogdan_laszczka,10728 (25.01.2018).
- Borowik, A. (2017). *Słownik architektów, inżynierów i budowniczych związanych z Katowicami w okresie międzywojennym*. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.
- Bryła, W. (1924). *Podręcznik budownictwa żelaznego*. Lwów ; Warszawa: nakł. Księgarni Polskiej Bernarda Połonieckiego.
- Ciesielski, R., Tyńska, K. Z naszej historii Izydor Stella Sawicki. Pobrane z: <http://riad.pk.edu.pl/~naszapol/np40/sawicki.shtml> (25.01.2018).
- Cubrzyńska-Leonarczyk, M. (2017). Proweniencja. W: A. Żbikowska-Migoń, M. Skalska-Zlat, (red.), *Encyklopedia książki* (s. 466–467, t. 2, K-Z). Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.
- Dąbrowska, M. (1932). *Noce i dni*. Warszawa: Wydawnictwo J. Mortkowicza, Towarzystwo Wydawnicze w Warszawie. Biblioteka Muzeum Literatury, nr inw. 2263.
- Derwojed, J. (red.). (1993). *Słownik artystów polskich i obcych w Polsce działających (zmarłych przed 1966 r.): malarze, rzeźbiarze, graficy*. T. 5, *Le – M, uzupełnienia i sprostowania do tomów 1–4*. Warszawa: „Krağ”.
Encyklopedia PWN. Pobrane z: <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Cyrankiewicz-Jozef;3888812.html> (19.02.2019).
- Koha. Pobrane z: <https://koha.biblos.pk.edu.pl:8443/cgi-bin/koha/catalogue/detail.pl?biblionumber=127829> (9.02.2018).
- Łoza, S. (red.). (1938). *Czy wiesz kto to jest*. Warszawa: Wydawnictwo Głównej Księgarni Wojskowej.
- Moraczewski, M. (1882). *Zamek krzyżacki w Malborgu*. Lwów: nakł. Autora.
- Pawlewski, B. (1905). *O dachówce cementowej*. Lwów: nakł. Towarzystwa Politechnicznego.
- Pidtypczak-Majerowicz, M. (2005). Rola badań proweniencyjnych dla poznania dziejów biblioteki. W: *Materijaly trecich miżnarodnych knigaznaucyich cytannjau. Kniga Belarusi. Powjaz casou, Minsk 16–17 verasnja 2003 g.*, (t. 2, s. 120–129). Minsk.
- Reuter, J. Józef Cyrankiewicz. Pobrane z: <http://tarnowskikurierkulturalny.blox.pl/2009/08/JOZEF-CYRANKIEWICZ.html> (25.01.2018).
- Reymont, W.S. (1927). *Pęknięty dzwon*. Lwów ; Poznań: nakł. Wydawnictwa Polskiego.

- Rolla, M. (red.). (ca 1900). *Włochy*. Lwów: nakładem Księgarni H. Altenberga.
- Skwarczyński, W. (1925). *Podręcznik budowlany wraz z analizą cen*. T. 1, 2. Lwów ; Warszawa: nakł. Księgarni Polskiej B. Połonieckiego.
- Thullie, M. (1893). *Mosty blaszane. Wykłady Maksymiliana Thuliego*. Lwów: [b.w.].
- Thullie, M. (1902). *Podręcznik statyki budowli*. Lwów: skład główny w Księgarni Seyfarta i Czajkowskiego.
- Wiktor Leon Sabiński W: Pamięci architektów polskich. Pobrane z: http://www.inmemoriam.architektsarp.pl/pokaz/wiktor_leon_sabinski,9751 (18.05.2018).
- Wybiórcze abecadło podhalańskie. D jak dyrektorzy TPN. Pobrane z: <http://www.gazetakrakowska.pl/artukul/3556607,wybiorcze-abecadlo-podhalanski-d-jak-dyrektorzy-tpn,id,t.html> (30.05.2018).

Tekst w wersji poprawionej wpłynął do redakcji 30 maja 2018 r.

Anna Strojna-Krzystanek

The Library of the Cracow University of Technology

e-mail: strojna@biblos.pk.edu.pl

ORCID: 0000-0003-1690-1543

Provenance in the *Lwowiana* collection of the Library of Cracow University of Technology

Abstract: One distinguished five collections of the oldest book collection of the Library of the Cracow University of Technology. One of them is the *Lwowiana* collection, which comprises publications devoted to Lwów or ones which were published in that city. In the first part the author will present all types of provenance which are featured in this collection, and in the second part she will focus exclusively on the provenances which are featured in the form of subscriptions made by hand. They will furnish a pretext for a short presentation of the profiles of the previous owners of books and they will encourage the reader to familiarise himself or herself with their biographies in a more in-depth manner.

Keywords: Collections. Consortium of European Research Libraries. The Library of the Cracow University of Technology. *Lwowiana*. Marks of ownership. Provenances. Work group